

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Bliv skarp på lovgivning om anbragte børn og unges skolegang

Guide til den kommunale forvaltning på
skole- og socialområdet samt ledelse på skoler
og anbringelsessteder

Bliv skarp på lovgivning om
anbragte børn og unges skolegang

Publikationen er udarbejdet af Rambøll
Management Consulting for Styrelsen
for Undervisning og Kvalitet.

September 2021

www.uvm.dk

Design: BGRAPHIC

Foto: Børne- og Undervisningsministeriet

ISBN (web): 87-603-3302-2

ISBN (tryk): 87-603-3301-4

Indhold

1. Hvorfor denne guide?	6
1.1. Skolegang skal altid være i fokus i indsatsen for anbragte børn og unge (<i>servicelovens § 68 b</i>)	6
1.2. En del af en samlet pakke	6
<hr/>	
2. Bliv klogere på lovgivning inden for seks områder	8
2.1. Der henvises i guiden til følgende lovgivning	8
<hr/>	
3. Begreber og definitioner	9
3.1. Anbringelsessteder for børn og unge i grundskolealderen (<i>servicelovens § 66</i>)	9
3.2. Undervisningstilbud (<i>folkeskoleloven, lov om fri- og privatskoler og lov om efterskoler og frie fagskoler</i>)	9
3.3. Anbringende kommune og stedlig kommune	9
<hr/>	
4. Stillingtagen til barnets eller den unges skolegang før anbringelsen (<i>servicelovens § 68b</i>)	10
4.1. Anbringende kommune skal etablere en faglig dialog om barnets skolegang med den kommune, hvor den ønskede døgninstitution ligger (<i>folkeskoleloven, Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 6, servicelovens § 68b</i>)	10
4.2. Afklaring af undervisningstilbud må ikke forsinke en anbringelse (<i>Vejledning om støtte til børn og unge og deres familier og Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 6</i>)	11
4.3. Anbragte børn og unge har mulighed for at fortsætte skolegangen på deres skole (<i>Folkeskolelovens § 36</i>)	12
4.4. Ingen børn i den undervisningspligtige alder må være uden undervisningstilbud i mere end 15 skoledage (<i>Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 7, stk. 2</i>)	12
4.5. Love og regler I bør kende til om beslutning om undervisningstilbud før anbringelsen	12

5. Skolegang og undervisning under anbringelsen (Folkeskolelovens § 40 med flere)	14
5.1. Anbragte børn og unge skal som udgangspunkt gå i den lokale folkeskole (Folkeskolelovens § 36, stk. 2)	14
5.2. Det er skoleledelsens ansvar at tilrettelægge et relevant undervisningstilbud (Folkeskolelovens § 18, stk. 2, § 3 og § 3 a)	16
5.3. Udfordringer med skolegangen (Folkeskolelovens § 35, servicelovens § 153, stk. 2, Bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen § 1, 5, 6 og 7, Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning § 10, 12 og 15)	16
5.4. Beslutninger om barnet eller den unges skolegang (Folkeskolelovens § 54 og 36 med flere, Vejledning om støtte til børn og unge og deres familier, punkt 460)	17
5.5. Anbragte børn og unge på frie – og private grundskoler, efterskoler og frie fagskoler (serviceloven, Lov om fri- og privatskoler, Lov om efterskoler og frie fagskoler)	18
5.6. Anbringende kommune skal føre tilsyn med barnets forhold – herunder skolegang – under anbringelsen (servicelovens § 70 og § 148, Vejledning om støtte til børn og unge og deres familier)	19
5.7. Love og regler I bør kende til om skolegang og undervisning under anbringelsen	19
<hr/>	
6. Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (Folkeskolelovens § 3, stk. 2)	21
6.1. Skoleledelsen kan iværksætte specialpædagogisk støtte inden for distriktsskolens rammer (Bekendtgørelse om specialundervisning § 4)	21
6.2. Specialundervisning i mindst 9 undervisningstimer ugentligt kræver en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) (Folkeskolelovens § 12, stk. 3)	21
6.3. Forældre/plejeforældre/leder af anbringelsessteder kan anmode skolens ledelse om en pædagogisk psykologisk vurdering (Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og § 2, stk. 2 og § 3, stk. 3, Vejledning om folkeskolens specialundervisning)	22
6.4. Inddragelse af VISO (Bekendtgørelse om specialundervisning § 19)	23
6.5. Mindst én gang om året skal skoleledelsen på distriktsskolen beslutte, om specialpædagogisk støtte skal fortsætte (Bekendtgørelse om specialundervisning § 7)	23

6.6. Hvis et barn eller en ung er anbragt på en døgninstitution eller opholdssted, skal den anbringende kommune inddrages i en faglig dialog om henvisning til specialundervisningstilbud (<i>Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 7</i>)	23
6.7. Love og regler I bør kende til om specialundervisning	23
<hr/>	
7. Undervisning på interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder	25
7.1. Kun anbragte børn og unge med meget store vanskeligheder må undervises i intern skole (<i>Folkeskoleloven og Bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 12</i>)	25
7.2. Stedlig kommune skal begrunde henvisning til intern skole (<i>Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 6</i>)	26
7.3. Stedlig kommune skal indgå overenskomst med anbringelsesstedet (<i>Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 15</i>)	26
7.4. Undervisningen skal varetages af uddannede lærere eller personer med tilsvarende kvalifikationer (<i>Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 18, Folkeskolelovens § 28 og 30b med flere</i>)	27
7.5. Love og regler I bør kende til om interne skoler	27
<hr/>	
8. Frit skolevalg (<i>Folkeskolelovens § 36</i>)	29
8.1. Anbringelsesstedet skal selv sørge for befordring	29
8.2. Love og regler I bør kende til om frit skolevalg	29
<hr/>	
9. Økonomi i forbindelse med anbragte børn og unges skolegang (<i>Folkeskolelovens § 49 og Bekendtgørelse nr. 1000 af 15.09.2014 om hvilken kommune udgiften til folkeskolens undervisning m.v. endeligt påhviler</i>)	30
9.1. Love og regler I bør kende til vedr. udgifter til anbragte børn og unges skolegang	30

1.

Hvorfor denne guide?

Denne guide er målrettet ledelser og fagprofessionelle omkring, der arbejder med anbragte børn og unge på skole- og socialområdet. Guiden er tænkt som et opslagsværk, der skaber overblik over lovgivning, ansvar og forpligtelser i forbindelse med anbragte børn og unges skolegang. Fokus er på det tværkommunale samarbejde i forbindelse med undervisningstilbud forud for en anbringelse og undervisning under anbringelsen, hvor et barn/en ung anbringes i en anden kommune end sin bopælskommune.

1.1.

Skolegang skal altid være i fokus i indsatsen for anbragte børn og unge (servicelovens § 68 b)

En stabil skolegang med et stimulerende læringsmiljø har stor betydning for alle børn og unges faglige udvikling og trivsel samt muligheder senere i livet. Anbragte børn og unge har markant flere og længere perioder, hvor de slet ikke er indskrevet i en skole end deres jævnaldrende. Omtrent hvert femte anbragte barn oplever en periode uden skolegang, og blandt disse har ca. 40 procent stået uden undervisningstilbud i mere end to måneder. (Vive 2017; Egmont 2017). Samtidig har anbragte børn og unge generelt et mindre læringsudbytte og trives dårligere i skolen end deres jævnaldrende (Børne- og Socialministeriet, 2018).

Anbragte børn og unge har i lighed med alle andre børn i den undervisningspligtige alder krav på undervisning i folkeskolen, som forbereder dem til videre uddannelse og fremmer deres alsidige udvikling. Perioder uden et undervisningstilbud i strid med folkeskolens regler om både det enkelte barns undervisningspligt og den enkelte kommunes pligt til at sikre alle børn i kommunen undervisning i folkeskolen.

Det fremgår af serviceloven, at kommunen samtidig med valg af anbringelsessted skal tage stilling til barnets eller den unges skolegang. Er anbringelsesstedet beliggende i en anden kommune end barnets eller den unges opholdskommune, har opholdskommunen pligt til at underrette den stedlige kommune forud for anbringelsen. Det fremgår endvidere, at kommunen ved valg af anbringelsessted skal vælge det anbringelsessted, som bedst kan imødekomme barnets eller den unges behov. Kommunen skal i den forbindelse lægge vægt på hensynet til barnets eller den unges skolegang, herunder hensynet til at undgå skoleskift, medmindre hensynet til barnets eller den unges behov taler imod.

Statistikkerne om anbragte børn og unges skolegang tyder på, at der er behov for et styrket fokus på anbragte børn og unges skolegang, hvis målsætningen om, at folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til de faglige resultater, skal indfris, og flere anbragte børn og unge skal kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse. Det er væsentligt, at de involverede kommuner arbejder sammen om skoleplacering af anbragte børn og unge. Ved at samarbejde kan segregeringen af disse elever begrænses, og de kan sikres et undervisningstilbud, der giver dem de bedst mulige vilkår for at udvikle sig fagligt og socialt.

1.2.

En del af en samlet pakke

Denne guide er en del af et samlet materiale, som har til formål at inspirere og støtte alle fagprofessionelle omkring anbragte børn og unge i at sikre en stabil skolegang med et stimulerende læringsmiljø, hvor børnene og de unge trives og udvikler sig fagligt. I kan finde alle materialer på emu.dk/anbragt.

VIDSTE DU, AT...?

Allerede på de små klassetrin er anbragte børn og unge fagligt bagud, og de kommer længere bagud med alderen. Blandt anbragte børn har knap en femtedel mangelfulde læsefærdigheder i 8. klasse, mens det samme gælder for halvdelen af de anbragte børn og unge, som modtager specialundervisning. Til sammenligning har knap en tiendedel af øvrige elever i en almen grundskoleklasse mangelfulde læsefærdigheder i 8. klasse. Til folkeskolens afgangsprøver i 9. klasse ligger anbragte unge i de almene grundskoleklasser ca. to karakterer under gennemsnittet blandt deres jævnaldrende, mens anbragte unge i specialundervisningstilbud ligger næsten tre karakterer under gennemsnittet. Kun lidt over hver 10. anbragte ung afslutter 9. klasse med et karaktergennemsnit over 7 i dansk og matematik.

En svær skolegang med et ringe læringsudbytte har også betydning for de anbragte børn og unges muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Fire år efter afgangsprøverne er omtrent 60 procent af de anbragte børn og unge i gang med eller har afsluttet en ungdomsuddannelse. Det samme gælder over 85 procent af øvrige unge. Anbragte eller tidligere anbragte unge med dårlige resultater i folkeskolens afgangsprøver er særligt udfordrede, idet det kun er halvdelen af denne gruppe, som er i gang med eller har afsluttet en ungdomsuddannelse fire år efter grundskolen.

Kilder: Socialpolitisk Redegørelse 2018 (Børne- og Socialministeriet, 2018); Socialpolitisk Redegørelse 2019 (Social- og Indenrigsministeriet, 2019)

2.

Bliv klogere på lovgivning inden for seks områder

Anbragte børn og unges skolegang er reguleret af folkeskolelovgivningen og sociallovgivningen. Guiden er udarbejdet som et opslagsværk, hvor I kort og præcist kan få afklaret, hvilke krav og hvilken lovgivning gælder i forhold til anbragte børn og unges skolegang inden for følgende seksområder:

- Beslutning om undervisningstilbud før anbringelsen
 - Undervisning og skolegang under anbringelsen
 - Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand
 - Interne skoler
 - Frit skolevalg
 - Økonomi i forbindelse med anbragte børn og unges skolegang
- Lovbekendtgørelse nr. 815 af 14. august 2019 af lov om efterskoler og frie fagskoler
 - Bekendtgørelse nr. 693 af 20.06.2014 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (bekendtgørelse om specialundervisning)
 - Bekendtgørelse nr. 693 af 26.05.2020 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder (bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder)
 - Bekendtgørelse nr. 1063 af 24. oktober 2019 om eleveres fravær fra undervisningen i folkeskolen

Hvis børn og unge anbringes på en fri eller privatkostskole er deres skolegang reguleret i lov om fri- og privatskoler. Se nærmere i afsnit 5.5.

2.1.

Der henvises i guiden til følgende lovgivning

Grundskolen

- Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 28. september 2020 af lov om folkeskolen (folkeskoleloven)
- Lovbekendtgørelse nr. 816 af 14. august 2019 af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (lov om fri- og privatskoler)

Socialområdet

- Lovbekendtgørelse nr. 1287 af 28. august 2020 af lov om social service (serviceloven)
- Bekendtgørelse nr. 1466 af 16.7.2010 om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service

Vejledninger

- Social- og Ældreministeriets vejledning nr. 9142 af 26.7.2019 om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familie (vejledning om støtte til børn, unge og deres familier)
- Børne- og Undervisningsministeriets vejledning nr. 11056 af 24.11.2015 om folkeskolelovens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (vejledning om specialundervisning)

3.

Begreber og definitioner

3.3.

Anbringelsessteder for børn og unge i grundskolealderen (servicelovens § 66)

Anbringelsessteder for børn og unge under 18 år, som anbringes uden for hjemmet, kan blandt andet være:

- Plejefamilier
- Egne værelser, kollegier eller kollegielignende opholdssteder
- Døgninstitutioner
- Opholdssteder for børn og unge
- Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling

I lovgivningen på henholdsvis undervisningsområdet og det sociale område anvendes betegnelsen 'anbringelsessted' forskelligt. Efter serviceloven omfatter 'anbringelsessteder' jf. ovenfor blandt andet plejefamilier, opholdssteder, døgninstitutioner og kostskoler, mens det i folkeskolelovlovgivningen alene omfatter døgninstitutioner og opholdssteder for børn og unge.

I denne guide anvendes betegnelsen anbringelsessted om både plejefamilier og øvrige anbringelsessteder efter serviceloven. Såfremt forskellige regler gør sig gældende for plejefamilier og institutioner med døgnophold vil det fremgå af guiden.

3.2.

Undervisningstilbud (folkeskoleloven, lov om fri- og privatskoler og lov om efterskoler og frie fagskoler)

Undervisningstilbud til børn og unge i den undervisningspligtige alder omfatter:

- Almen klasse i folkeskolen eller fri- og privatskole
- Almen klasse i folkeskolen eller fri- og privatskole, hvor eleven får specialundervisning (støtte i mindst 9 ugentlige timer)

- Specialklasse i folkeskolen
- Kommunal specialskole
- Specialundervisning i intern skole på anbringelsessted (døgninstitution eller opholdssted) eller i dagbehandlingstilbud
- Fri- og privatskoler med specialundervisningsprofil
- Fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler

3.3.

Anbringende kommune og stedlig kommune

I lovgivningen på henholdsvis social- og undervisningsområdet anvendes forskellige betegnelser for den kommune, som anbringer barnet, og den kommune, hvor barnet anbringes. I denne guide anvendes følgende betegnelser:

- *Anbringende kommune*: Den kommune, som træffer afgørelse om at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet. Den anbringende kommune er den kommune, hvor barnet eller den unge opholder sig før anbringelsen.
- *Stedlig kommune*: Den kommune, hvor anbringelsesstedet ligger. I mange sager er stedlig kommune og anbringende kommune den samme, men ikke altid. I guidens første afsnit anvendes desuden formuleringen '*den kommune, hvor det ønskede anbringelsessted ligger*'. Denne formulering afspejler det lovmæssige krav om, at anbringende kommune skal tage stilling til barnet eller den unges skolegang, inden der træffes endelig beslutning om at anbringe barnet eller den unge på et bestemt anbringelsessted.
- Der kan endvidere være tale om en skolekommune, hvis et barn henvises til en skole beliggende i en anden kommune end den stedlige kommune.

4.

Stillingtagen til barnets eller den unges skolegang før anbringelsen

(*servicelovens § 68b*)

Når en kommune træffer afgørelse om at anbringe et barn uden for hjemmet, er den forpligtet til at tage stilling til barnets skolegang under anbringelsen *samtidig med*, at der træffes afgørelse om valg af anbringelsessted. Med andre ord skal den anbringende kommune have vished om, at der er et undervisningstilbud, som kan matche barnets undervisningsmæssige behov i den kommune, hvor det ønskede anbringelsessted ligger.

Derfor er det vigtigt at få inddraget viden om barnets hidtidige skolegang, herunder også fra pædagogisk psykologisk rådgivning i den anbringende kommune, før valget af anbringelsessted. Dette skal være med til at sikre barnet eller den unge et relevant undervisningstilbud fra anbringelsens begyndelse samt et helhedsorienteret anbringelsesforløb, hvor både anbringelsesstedet og undervisningstilbuddet imødekommer barnets personlige, sociale og faglige behov.

Det lovmæssige krav om samtidighed i valg af anbringelsessted og stillingtagen til skolegang gælder både, når anbringelsesstedet ligger i den anbringende kommune, og når anbringelsesstedet ligger i en anden kommune. I sager, hvor et barn eller en ung anbringes i en anden kommune, har den anbringende kommune og den stedlige kommune forskellige opgaver og forpligtelser i forbindelse med at sikre barnet et relevant undervisningstilbud under anbringelsen. Er anbringelsesstedet beliggende i en anden kommune end den kommune, som anbringer barnet eller den unge, har den anbringende kommune pligt til at underrette den stedlige kommune forud for anbringelsen.

4.1.

Anbringende kommune skal etablere en faglig dialog om barnets skolegang med den kommune, hvor den ønskede døgninstitution ligger (*folkeskoleloven, Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 6, servicelovens § 68b*)

Den kommune, hvor anbringelsesstedet er, har ansvar for barnets eller den unges undervisning og skolegang under anbringelsen, det vil sige at give et fyldestgørende undervisningstilbud med den nødvendige støtte (læs mere i afsnit 5, side x-x). Hvis barnet eller den unge påtænkes anbragt på et anbringelsessted i form af en døgninstitution eller opholdssted et anbringelsessted i en anden kommune, har den anbringende kommune pligt til at etablere en faglig dialog om barnets undervisningstilbud med den kommune, hvor det ønskede anbringelsessted ligger, *inden* anbringelsen. Det er væsentligt, at dialogen finder sted, før der træffes endelig beslutning om konkret døgninstitution eller opholdssted.

Det følger dog af servicelovens § 68b, at "Samtidig med valg af anbringelsessted skal den anbringende kommune tage højde for barnets eller den unges skolegang, og det gælder uanset, om barnet anbringes i en plejefamilie eller på en anden type af anbringelsessted."

Afklaring af undervisningstilbud må ikke forsinke en anbringelse (Vejledning om støtte til børn og unge og deres familier og Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 6)

Stillingtagen til spørgsmålet om skolegang må ikke medføre, at en anbringelse forsinkes. Det betyder, at den anbringende kommune om nødvendigt må træffe afgørelse om anbringelsessted, selvom spørgsmålet om undervisningstilbud endnu ikke er afklaret i dialog med skole-

myndighederne i den kommune, hvor anbringelsesstedet ligger. Det kan for eksempel være nødvendigt i situationer, hvor anbringelsen skal ske akut, eller hvor skolemyndighederne har brug for tid til udredning og vurdering, før valg af skoletilbud kan træffes. I alle tilfælde skal tilrettelæggelsen af barnets eller den unges skolegang dog påbegyndes samtidig med valget af anbringelsessted.

For børn og unge, som anbringes akut på en institution med døgnophold, skal den anbringende kommune senest ved anbringelsens begyndelse underrette den stedlige kommune om, at barnet er anbragt i kommunen med henblik på at etablere en faglig dialog om barnets undervisningstilbud.

FAGLIG ANBEFALING

Alle børn og unge i den undervisningspligtige alder, der ønskes optaget i folkeskolen, optages i den lokale folkeskole (distriktsskolen). Derfor er udgangspunktet for kommunernes stillingtagen til et anbragt barns eller en unges undervisningstilbud under anbringelsen spørgsmålet, om den lokale folkeskole kan imødekomme elevens behov. For at få et grundlag for stillingtagen til skoleplacering, har kommunalbestyrelsen og myndighedssagsbehandler i den anbringende kommune behov for viden om barnet eller den unges undervisningsmæssige behov og om undervisningsmuligheder i den kommune, hvor det ønskede anbringelsessted ligger.

Første skridt for myndighedssagsbehandler vil derfor være at indhente en udtalelse om den hidtidige skolegang fra barnet eller den unge selv, forældrene, hidtidige anbringelsessted og skolen, samt at skabe overblik over eksisterende viden af nyere dato om barnet eller den unges undervisningsmæssige behov, for eksempel en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV), en afdækning af blandt andet skoleforhold ifm. den børnefaglige undersøgelse (herunder fravær og hvordan barnet fungerer fagligt og socialt), og faglige tests lavet af barnets/den unges skole.

Næste skridt for myndighedssagsbehandler vil være at gå i dialog med skolelederen i det skoledistrikt, hvor det ønskede anbringelsessted ligger. Formålet med dialogen er at drøfte, hvordan skolen kan imødekomme barnets undervisningsmæssige behov inden for rammerne af den almindelige undervisning i form af for eksempel undervisningsdifferentiering og holddannelse eller i form af supplerende undervisning eller anden faglig støtte på skolen.

Hvis barnet eller den unge har behov for specialundervisning, skal det indledende vurderes, om barnets eller den unges behov vil kunne opfyldes ved støtte i mindst 9 ugentlige timer i den almene undervisning på skolen eller om barnet eller den unge forventes at skulle henvises til en specialklasse, der eventuelt er på skolen, eller om barnet eller den unge vurderes at skulle henvises til specialskole. Den anbringende kommune skal kontakte den kommune, hvor det ønskede anbringelsessted ligger, med henblik på faglig inddragelse og dialog med pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR) i den stedlige kommune for at drøfte, om der er mulighed for et relevant specialundervisningstilbud på distriktsskolen eller et andet relevant specialundervisningstilbud i nærheden af det ønskede anbringelsessted. I sådanne tilfælde har PPR i anbringende kommune til opgave at videreformidle relevante oplysninger om barnet eller den unges undervisningsmæssige behov til PPR i den kommune, hvor det ønskede anbringelsessted ligger. Med afsæt i disse oplysninger skal PPR i den kommune, hvor det ønskede anbringelsessted ligger, vurdere, om der er et undervisningstilbud i kommunen, som kan imødekomme barnet eller den unges behov. Herefter skal PPR i den kommune, hvor det ønskede anbringelsessted ligger, gå i dialog med anbringende kommune om undervisningstilbuddet. Hvis barnet skal anbringes på et opholdssted eller døgninstitution gælder særlige regler, se afsnit 6.

Såfremt der ikke findes et undervisningstilbud, som matcher barnet eller den unges undervisningsmæssige behov, bør sagsbehandler overveje et andet anbringelsessted i en anden kommune.

4.3.

Anbragte børn og unge har mulighed for at fortsætte skolegangen på deres skole (Folkeskolelovens § 36)

Anbragte børn og unge, der er optaget i en skole, har ret til at fortsætte skolegangen i denne skole. Det betyder, at børn og unge, der anbringes i en anden kommune end den, hvor deres nuværende skole ligger, vil kunne fortsætte skolegangen på den skole, de går i forud for anbringelsen. Det gælder både for anbragte børn og unge, som går i en almen folkeskoleklasse, og anbragte børn og unge som går i en specialklasse eller en specialskole før anbringelsen.

Der bør tilstræbes så få skoleskift som muligt i et anbringelsesforløb, så anbragte børn og unge opnår mest mulig kontinuitet i deres skolegang. Hvis der er tale om to nærliggende kommuner, bør anbringende kommune derfor i dialog med den kommune, hvor det ønskede anbringelsessted ligger, vurdere, om det er bedst for barnet eller den unge at forblive i sin skole eller om et skifte er bedst. Det gælder både ved første anbringelse og ved eventuel ny anbringelse.

4.4.

Ingen børn i den undervisningspligtige alder må være uden undervisningstilbud i mere end 15 skoledage (Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 7, stk. 2)

Anbragte børn og unge i den undervisningspligtige alder må ikke på noget tidspunkt må være uden undervisning. Der må højst gå 3 uger (15 skoledage) fra anbringelsen iværksættes, til barnet eller den unge får et undervisningstilbud i en almen folkeskole, specialskole eller en intern skole på anbringelsesstedet. Barnet eller den unge kan også optages i en privat- eller friskole, hvis den anbringende kommune godkender en sådan skoleplacering.

I den periode, hvor barnet eller den unge ikke har et undervisningstilbud i en af de nævnte skoletyper, skal der etableres enkelmandsundervisning. Perioden med enkeltmandsundervisning må ikke overstige 15 skoledage.

4.5.

Love og regler I bør kende til om beslutning om undervisningstilbud før anbringelsen

Folkeskoleloven

§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

§ 2. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for folkeskolen, jf. dog § 20, stk. 3, § 44 og § 45, stk. 2, 2. pkt. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at alle børn i kommunen sikres ret til vederlagsfri undervisning i folkeskolen.

§ 32. Ethvert barn, der bor her i landet, er undervisningspligtigt efter reglerne i §§ 33-35, medmindre det omfattes af bestemmelser om undervisningspligt i anden lovgivning. Det samme gælder børn, der skal opholde sig her i landet i mindst 6 måneder.

§ 33. Undervisningspligten medfører pligt til at deltage i undervisningen i folkeskolens grundskole eller i en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

§ 36, Stk. 2. Til hver skole hører et skoledistrikt, der kan være større eller mindre for de enkelte klassetrin. Et barn optages i skolen i det distrikt, hvor det bor eller opholder sig, jf. dog stk. 3, § 3, stk. 2, § 5, stk. 7, og § 22.

Stk. 4. En elev, der er optaget i en skole, har ret til at fortsætte skolegangen i denne skole, jf. dog § 3, stk. 2, og § 22, medmindre der gennemføres ændringer i kommunens skolestruktur, eller eleven overflyttes til en anden skole i medfør af § 52. Dette gælder tillige elever, der flytter til en anden bopæl under skoleforløbet.

Lov om social service

§ 68 b. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om valg af konkret anbringelsessted i overensstemmelse med handleplanen, jf. § 140, eller forbedringsforløbet, jf. §§ 13 og 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Samtidig med valg af anbringelsessted skal der tages stilling til barnets eller den unges skolegang. Er anbringelsesstedet beliggende i en anden kommune end barnets eller den unges opholdskommune, har opholdskommunen pligt til at underrette den stedlige kommune forud for anbringelsen.

Vejledning nr. 9142 af 26/02/2019 – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven), punkt 454-455

Her kan du læse mere om stillingtagen til skolegang i forbindelse med valg af anbringelsessted, herunder stillingtagen til skolegang i akutanbringelser.

Bekendtgørelse nr. 693 af 26/05/20 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlings-tilbud og på anbringelsessteder

§ 6. Hvis de sociale myndigheder ønsker at anbringe en elev i et anbringelsessted, der ligger i en anden kommune, skal kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune inddrage beliggenhedskommunen forud for anbringelsen med henblik på, at der kan etableres en faglig dialog om barnets undervisningstilbud.

Stk. 2. Hvis anbringelsen sker akut, uden at der forud for anbringelsen er etableret en faglig dialog om elevens undervisningstilbud i henhold til stk. 1, skal kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune senest ved anbringelsen give beliggenhedskommunen meddelelse herom med henblik på at få etableret den faglige dialog om elevens undervisningstilbud.

§ 7, Stk. 2. Der må højst gå 3 uger (15 skoledage) fra anbringelsen, før eleven får et undervisningstilbud i anbringelsesstedet eller i en folkeskole. I den mellem-liggende tid skal der etableres enkelmandsundervisning i henhold til reglerne i § 12, stk. 2, i bekendtgørelsen om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, medmindre den anbringende kommune kan godkende et andet undervisningstilbud.

Bekendtgørelse nr. 693 af 20/06/14 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

§ 12, Stk. 2. En elev kan i ganske særlige tilfælde midlertidigt modtage al undervisning som enkeltmandsundervisning. Undervisningstiden kan i så fald i den pågældende periode nedsættes forholdsmæssigt i forhold til den i folkeskolelovens § 14 b, stk. 1, fastsatte mindste samlede varighed. Det samme gælder det fastsatte mindste antal årlige undervisningstimer for 10. klasse på 840 undervisningstimer. Kommunalbestyrelsen skal uden ophør undersøge muligheden for at henvise eleven til et egnet tilbud på en almindelig folkeskole, en specialskole eller i et regionalt undervisningstilbud m.v.

5.

Skolegang og undervisning under anbringelsen

(Folkeskolelovens § 40 med flere)

Den stedlige kommune har ansvar for barnet eller den unges undervisning, og for at sikre et relevant, fyldestgørende undervisningstilbud med den nødvendige støtte fra anbringelsens begyndelse og for at træffe alle beslutninger om undervisningstilbud i folkeskolen under anbringelsen. Den anbringende kommune skal afholde alle udgifter til barnet eller den unges skolegang, og har ansvar for at føre et personrettet tilsyn med barnet eller den unge under anbringelsen blandt andet med fokus på skolegang.

5.1.

Anbragte børn og unge skal som udgangspunkt gå i den lokale folkeskole *(Folkeskolelovens § 36, stk. 2)*

Folkeskolen skal tilgodese alle børns læring og udvikling. Udgangspunktet i folkeskolelovgivningen er, at alle elever – også anbragte – så vidt muligt skal modtage undervisning i en almen klasse. Hvis anbragte børn og unge på grund af afstand eller andre forhold ikke kan fortsætte i det undervisningstilbud, de gik i før anbringelsen, skal de om udgangspunkt optages i den lokale folkeskole i det skoledistrikt, som plejefamilien/ anbringelsesstedet hører til. Ligesom andre elever i folkeskolen, skal anbragte børn og unge have den fornødne støtte i den almene undervisning. Hvis et barn har behov for specialundervisning, skal den fortrinsvis gives som støtte i den almene undervisning. Ved vurderingen skal der lægges vægt på, om eleven kan have udbytte af undervisningen og kan deltage aktivt i det sociale fællesskab i den almene klasse.

VIDSTE DU, AT...?

Forskning viser, at lave faglige forventninger fra skolen, anbringelsesstedet og myndighederne er en væsentlig årsag til, at anbragte børn og unge klarer sig dårligere i skolen end deres jævnaldrende. Derimod får de det største faglige udbytte af undervisningen, når de mødes med høje og realistiske forventninger til deres deltagelse i undervisningen og faglige formåen. Derfor er det væsentligt, at kommunerne har høje forventninger til, at eleven kan have udbytte af undervisningen inden for almenområdet, samt tilsvarende høje forventninger til den undervisning, som anbragte børn og unge får.

Kilde: Vinnerljung, Bo et al. (2015). Barn kan inte vänta. Översikt av kunskapsläget och exempel på genomförbara förbättringar. Nordens Välfärdscenter. Stockholm

FAGLIG ANBEFALING

Mange anbragte børn og unge oplever skolemæssige nederlag, fordi de ikke er fagligt alderssvarende og har flere afbræk i deres skoleforløb. Det kan gøre det svært at vende tilbage til folkeskolen, fordi der er opstået så store faglige niveauforskelle til de jævnaldrende kammerater.

Eleverne skal derfor støttes til – i et eller flere fag – at nå op på et fagligt niveau, der ligger så tæt på deres jævnaldrendes som muligt. Støtten kan gives inden for rammerne af den almindelige undervisning. Den anbringende kommune og den stedlige kommune kan for eksempel sammen planlægge korte intensive læringsforløb, hvis det forløb imødekommer elevens nuværende skolebehov. Kendetegn ved intensive læringsforløb er, at der i en afgrænset periode bliver arbejdet intensivt og fokuseret med en særlig udfordring hos eleven, hvor undervisningen bryder med vante rammer og foregår i en anden kontekst end den, eleverne er vant til. Læringsforløbene kan variere i tid og intensitet, men de er generelt kendetegnet ved at foregå over en kort periode og fokusere på enkelte fag. Formålet er at give udvalgte elever et fagligt løft. Ofte er elever med faglige udfordringer og læringsvanskeligheder også udfordrede af andre forhold som manglende læringsmotivation og begrænset tiltro til egne evner. Derfor tager intensive læringsforløb

typisk afsæt i en helhedsorienteret indsats, hvor der både arbejdes med at styrke elevernes faglige, personlige og sociale kompetencer. Intensive læringsforløb kan være en god metode til at give udvalgte elever et fagligt løft og samtidig styrke elevernes syn på egne kompetencer og færdigheder.

Intensive læringsforløb kan eksempelvis have form af:

- ekstraundervisning (tutoring) i grupper eller alene
- coaching- eller mentorstøtte
- udvidet brug af gruppeinddeling efter fagligt niveau
- eksterne forløb for eksempel camps uden for skolen

Læringsforløb kan ifølge forskningen gavne elevernes faglige, sociale og personlige udvikling på kort sigt, ligesom eleverne ofte selv oplever faglige fremskridt og øget lyst til læring. Der er dog mindre evidens for, at intensive læringsforløb kan skabe en effekt, der er vedvarende over tid, når eleven vender tilbage til den almindelige undervisning. Det kræver som minimum en grundig og vedvarende opfølgingsindsats, hvis eleverne skal fastholde deres nye vaner, læring og udvikling.

Kilde: <https://emu.dk/grundskole/corona-gode-raad-til-undervisning/intensive-laeringsforloeb?b=t5-t3834>

5.2.

Det er skoleledelsens ansvar at tilrettelægge et relevant undervisningstilbud (Folkeskolelovens § 18, stk. 2, § 3 og § 3 a)

Hvis barnet eller den unge optages i folkeskolen, er det skoleledelsen på den enkelte skole, der har ansvar for, at skolen kan tilbyde et relevant undervisningstilbud i en almen klasse. Skoleledelsen har ansvar for at sikre, at det undervisende personale, der er tilknyttet klassen, planlægger og tilrettelægger undervisningen, så alle elever udvikler sig faglig og socialt. Skolen kan blandt andet anvende holddannelse, undervisningsdifferentiering samt tolærerordninger og undervisningsassistenter, som både kan hjælpe den enkelte elev og klassen som helhed.

Det er skoleledelsens ansvar at vurdere, om skolen kan imødekomme elevens eventuelle særlige undervisningsmæssige behov inden for rammerne af den almindelige undervisning. Hvis elevens behov for støtte ikke alene kan imødekommes gennem undervisningsdifferentiering og holddannelse, skal han eller hun tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte. Hvis barnet eller den unge på grund af en funktionsnedsættelse oplever praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen, skal der gives personlig assistance, og de nødvendige undervisningsmidler skal stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne.

Elever med omfattende behov for støtte skal tilbydes specialundervisning. Du kan læse om specialundervisning og anden specialpædagogisk støtte til anbragte børn og unge i afsnit 6, side 21.

5.3.

Udfordringer med skolegangen (Folkeskolelovens § 35, servicelovens § 153, stk. 2, Bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen § 1, 5, 6 og 7, Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning § 10, 12 og 15)

Hvis en elevs skolesituation giver anledning til alvorlig bekymring, kan skolelederen efter samråd med eleven og forældrene (plejefamilie, opholdssted, døgninstitution) indstille eleven til en pædagogisk-psykologisk vurdering, selv om eleven ikke vurderes at have behov for specialpædagogisk bistand.

Ulovligt fravær

Forældrene eller den, der sørger for barnet (plejefamilie, opholdssted, døgninstitution), skal medvirke til, at barnet opfylder undervisningspligten.

Hvis eleven udebliver fra undervisningen i folkeskolen, skal fraværet registreres som ulovligt fravær, medmindre der er tale om fravær på grund af sygdom, funktionsnedsættelse eller lignende eller fravær på grund af ekstraordinær frihed.

I tilfælde af ulovligt fravær skal skolelederen straks henvende sig til elevens forældre (plejefamilie, opholdssted, døgninstitution) for at afdække årsagen til fraværet og i samarbejde med forældre (plejefamilie, opholdssted, døgninstitution) og eleven selv søge at bringe fraværet til ophør så hurtigt som muligt. Skolelederen kan inddrage sagkyndig bistand, herunder pædagogisk-psykologisk rådgivning.

Skolelederen skal underrette kommunalbestyrelsen, når en elev har ulovligt skolefravær på 15 procent eller derover inden for ét kvartal (serviceloven).

Skolelederen skal orientere elevens forældre (plejefamilie, opholdssted, døgninstitution) om konsekvenserne efter reglerne i lov om social service af fravær på 15 procent i et kvartal, når en elev har ulovligt fravær på 10 procent eller derover inden for ét kvartal.

Fritagelse for fag for enkelt elever

Folkeskolelovgivningen indeholder ikke en generel hjemmel til, at elever kan blive fritaget fra fag i folkeskolens almindelige undervisning. Der er dog mulighed for, at elever kan blive fritaget for fagene fransk, tysk og kristendomskundskab. Muligheden for fritagelse for andre fag gælder kun i helt særlige tilfælde og alene for elever, der modtager specialundervisning.

Elever, der får specialundervisning, kan fritages for fag. Hvis en elev har usædvanligt store vanskeligheder i et fag, således at det ikke skønnes hensigtsmæssigt at give eleven specialundervisning i faget, kan eleven med samtykke fra forældrene (plejefamilie, opholdssted, døgninstitution) fritages for undervisning i dette fag. Det gælder dog ikke dansk og matematik. Afgørelse om fritagelse for fag træffes af skolens leder på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering. Eleven skal have anden undervisning i stedet for det pågældende fag.

Det bemærkes, at undervisningen i specialklasser kan gives eleverne på et lavere klassetrin end det alderssvarende klassetrin, og at denne mulighed går forud for en eventuel fritagelse af en elev for et fag.

Beslutninger om barnet eller den unges skolegang (Folkeskolelovens § 54 og 36 med flere, Vejledning om støtte til børn og unge og deres familier, punkt 460)

Når et barn eller en ung bliver anbragt uden for hjemmet, bliver forældremyndigheden ikke frataget forældrene, uanset om anbringelsen sker med eller uden samtykke. Det betyder, at der er en række forhold, som det som udgangspunkt alene er forældrene, der kan tage stilling til. I nogle tilfælde vil barnet eller den unge selv kunne tage et spørgsmål op. Det beror på lovgivningen inden for det enkelte område (for eksempel skoleområdet eller sundhedsområdet), hvilke rettigheder barnet eller den unge har. Efter folkeskolelovgivningen skal alle væsentlige beslutninger træffes efter samråd med barnet eller den unge.

De fleste forældre ønsker fortsat indflydelse på deres børns liv, selvom barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet, og det dermed er den anbringende kommune, der har ansvaret for barnet eller den unge under anbringelsen.

Efter folkeskoleloven har skolens leder den administrative og pædagogiske ledelse af skolen og træffer alle konkrete beslutninger vedrørende skolens elever inden for skolens rammer. Det kan for eksempel være beslutninger om at iværksætte supplerende undervisning eller anden faglig støtte inden for skolens rammer, eller om at indstille eleven til en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV).

En lang række af skolelederens beslutninger skal træffes i samråd med eleven og forældrene. Det gælder for eksempel retten til at blive inddraget i forbindelse med afgørelser om specialundervisning. I forhold til bestemte afgørelser som for eksempel en elevs fritagelse for fag skal forældrene give samtykke. Forældrenes krav på inddragelse og samtykke fremgår af de enkelte bestemmelser i folkeskoleloven. Forældrene har også en række andre rettigheder som blandt andet omfatter retskrav på, at der gennemføres en ordblindetest og ret til at bede om en pædagogisk psykologisk vurdering, hvis de mener, at deres barn har behov for specialundervisning.

Folkeskoleloven (§ 54) nævner de specifikke bestemmelser og fastsætter, at forældrenes rettigheder efter disse bestemmelser tilkommer den eller de, der har forældremyndighed over eleven.

Bestemmelsen fastlægger også, at skolen kan anse den, der har barnet eller den unge i pleje (plejefamilie, opholdssted, døgninstitution) for bemyndiget til at handle på vegne af den, der har forældremyndigheden. Det betyder for eksempel, at skolelederen kan iværksætte en ordblindetest

på baggrund af en anmodning fra anbringelsesstedet eller kan henvende sig til plejefamilien eller lederen på den institution, hvor barnet er anbragt, om en pædagogisk psykologisk vurdering, hvis skolen vurderer, at barnet/den unge har behov for specialundervisning.

I nogle tilfælde kan skolen kommunikere med anbringelsesstedet, der har den daglige kontakt med eleven og derfor oftest vil opfattes som de nærmeste til at udøve rettighederne efter § 54, og i andre tilfælde vil det være mest naturligt at kontakte forældremyndighedsindehaverne. Dette beror på en individuel vurdering.

Lovgivningen på det sociale område giver ikke anbringelsesstedet bemyndigelse til at træffe alle beslutninger om barnets eller den unges forhold under anbringelsen. Der kan i den forbindelse generelt sondres mellem beslutninger, der har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed, og egentlige forvaltningsretlige afgørelser, der træffes efter lov om social service om særlig støtte. Den anbringende kommune har kompetencen, når det drejer sig om afgørelser i forvaltningsretlig forstand. Hvis der er tale om beslutninger om barnets dagligdag, som kan karakteriseres som faktisk forvaltningsvirksomhed, vil det normalt være ting, som kommunen i samarbejde med anbringelsesstedet kan beslutte. Det bør imidlertid overvejes, hvilke af disse beslutninger, forældremyndighedsindehaveren med fordel kan få indflydelse på.

Anbringelsesstedet skal være opmærksom på denne begrænsning for anbringelsesstedets beslutningskompetence. Hvis der er tale om en forvaltningsretlig afgørelse om barnets skoleforhold, skal den anbringende kommune således inddrages i beslutningen, jf. ovenfor, og derfor skal anbringelsesstedet sørge for at inddrage den anbringende kommune.

Forældres rettigheder til at blive hørt og inddraget efter folkeskolelovens regler er ikke forvaltningsretlige afgørelser, og det gælder også i forhold til anbringelsessteder, hvis for eksempel en plejefamilie anmoder skolelederen om, at der gennemføres en ordblindetest. Det samme gælder også forældres ret til at anmode om, at der gennemføres en pædagogisk psykologisk vurdering, hvis de mener, at barnet har behov for specialundervisning, jf. nærmere afsnit 6.1.

Men i tilfælde, hvor anbringelsesstedet skal tage stilling, om der skal gøres brug af retten til frit skolevalg eller der skal klages over en afgørelse om specialundervisning til barnet eller den unge, bør den anbringende kommune inddrages. Det gælder således for eksempel hvis en anmodning om specialundervisning afvises af skolen eller den stedlige kommune, eller ved den stedlige kommunes afgørelse om at henvise barnet eller den unge til specialpædagogisk bistand på en anden skole end distriktsskolen. Se endvidere afsnit 6.3.

Ved benyttelsen af det frie skolevalg, kan der således blive tale om, at anbringelsesstedet selv skal sørge for befordring, jf. afsnit 8.

Der bør også tages stilling til, om forældrene skal inddrages ved afgørelser, der har væsentlig betydning for elevens skolegang for eksempel skolelederens afgørelse om fritagelse for fag. Her gælder, at en sådan afgørelse skal træffes på grundlag af en pædagogisk psykologisk vurdering og efter samråd med forældrene og eleven. Selvom skolen efter § 54 kan anse plejeforældrene for at være bemyndiget til at tage stilling, bør der forholdes konkret til, om forældrene skal inddrages.

5.5.

Anbragte børn og unge på frie – og private grundskoler, efterskoler og frie fagskoler (serviceloven, Lov om fri- og privatskoler, Lov om efterskoler og frie fagskoler)

Børn og unge kan anbringes på frie og private grundskoler, efterskoler og frie fagskoler (servicelovens § 66).

Undervisningen på fri- og privatskoler

Undervisningen skal efter lov om fri- og privatskoler stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolerne skal have slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i og for folkeskolens obligatoriske emner. Skolen skal udarbejde undervisningsplaner for ovennævnte fagområder og emner. Undervisningsplanerne skal angive udviklingen hen mod slutmålene mv. Der er ikke krav til for eksempel et bestemt timetal, fagrække og afholdelse af nationale test. Eleverne på fri- og privatskoler, der modtager undervisning på 8. og 9. klassetrin, aflægger folkeskolens afgangseksamen, prøve på 8. klassetrin og 9.-klasseprøver, medmindre skolen har meddelt Børne- og Undervisningsministeriet, at den ikke afholder prøverne (det vil sige prøvefri skole).

Ud over kravet om, at undervisningen skal stå mål med folkeskolens undervisning, er der ikke fastsat bestemmelser om kvalifikationskrav til det undervisende personale bortset fra kravene til skoler med en særlig specialundervisningsprofil, jf. nedenfor.

Specialundervisning på fri- og privatskoler

Fri- og privatskoler skal tilbyde supplerende undervisning og anden faglig støtte mv. samt specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskolelovens regler herom. Det statslige tilskud til skolerne kan forhøjes, hvis skolerne har en særlig specialundervisningsprofil. Det forudsætter blandt andet, at skolen i gennemsnit de 3 forudgående år har haft mindst 13 elever, der får specialundervisning.

En skole certificeret med en særlig specialundervisningsprofil skal planlægge og evaluere indholdet i specialundervisningen, så skolens elever med særlige behov kan nå de fastsatte slutmål og modtage en undervisning, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Der stilles endvidere krav om, at skolen har en sådan fysisk indretning, politik med hensyn til tilgængelighed, undervisningsmidler og hjælpemidler, som er nødvendige for at kunne varetage undervisningen af skolens elever med særlige behov. Derudover skal skolens undervisende personale have tilstrækkelige kompetencer til at varetage undervisningen af skolens elever med særlige behov.

Pædagogisk psykologisk rådgivning

Skolekommunen skal yde vederlagsfri pædagogisk-psykologisk rådgivning til elever på frie- og private skoler. Alle elever på fri- og privatskoler har adgang til pædagogisk-psykologisk rådgivning fra den kommune, som skolen ligger i, også selvom eleverne bor i en anden kommune. Det er skolelederens ansvar at indstille en elev på en fri- og privatskole til en pædagogisk-psykologisk vurdering, hvis det vurderes, at eleven har behov for specialpædagogisk bistand. Indstillingen kan også foretages af forældrene eller eleven selv.

For elever på efterskoler er det elevens tidligere skolekommune, der yder vederlagsfri pædagogisk-psykologisk rådgivning for elever, som ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse, og for elever på efterskoler, som er fyldt 18 år ved kursets begyndelse.

Beslutninger om barnets skolegang

Det følger af lov om fri- og privatskoler § 38, at "forældrenes rettigheder i medfør af denne lov tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven.

Bortset fra spørgsmålet om skolegangens begyndelse og varighed kan skolen anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne. Dette gælder dog ikke elever optaget på en kostafdeling".

Det betyder, at en fri- og privatskole med kostafdeling skal inddrage forældrene eller den anbringende kommune i alle tilfælde, hvor forældre har ret til at blive hørt eller inddraget i skolens beslutninger om deres barn for eksempel beslutninger om specialundervisning, indstilling til pædagogisk psykologisk rådgivning og iværksættelse af Ordblindetesten.

Ansvar og tilsyn med undervisningen

Tilsynet med frie og private grundskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler, der har færre end 9 anbragte elever på skolen, varetages af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, og skolen skal ikke godkendes af socialtilsynet som anbringelsessted. Styrelsen fører tilsyn med skolens

undervisning, økonomi og administration og i øvrigt overholdelse af hhv. fri- og privatskoleloven eller lov om efterskoler og frie fagskoler.

Hvis skolen har 9 eller flere pladser til anbringelse efter serviceloven af børn og unge er tilsynet med skolen delt mellem Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og socialtilsynet. Skoler med 9 eller flere pladser skal godkendes af socialtilsynet som anbringelsessted og er som anbringelsessted efterfølgende underlagt løbende driftsorienteret tilsyn fra socialtilsynet i samme omfang som andre typer af anbringelsessteder. Skolerne er dog undtaget fra socialtilsynets godkendelse af og tilsyn med økonomiske, organisatoriske og ledelsesmæssige forhold. Det er ikke nødvendigt, at alle skolens pladser er godkendt til anbringelse.

Den anbringende kommune kan også i samarbejde med forældrene og anbringelsesstedet og med inddragelse af barnet beslutte, at barnet skal modtage undervisning på en fri eller privat grundskole, som ikke er barnets anbringelsessted.

Undervisningen på fri- og privatskoler er ikke omfattet af kommunalt ansvar og tilsyn, (jf. afsnit 5.6 om den anbringende kommunes løbende personrettede tilsyn). Der gælder for eksempel ikke krav om, at fravær skal indberettes til kommunen. Tilsynet med fri- og privatskoler sker primært lokalt gennem forældrekredsen. Det følger af lov om friskoler og private grundskoler m.v., at det påhviler forældrene til børn i en fri- eller privatskole at føre tilsyn med skolens almindelige virksomhed. Forældrekredsen træffer selv beslutning om, på hvilken måde tilsynet skal udøves. Forældrekredsen og bestyrelsen skal dog i fællesskab sikre, at enten en eller flere forældrevalgte tilsynsførende varetager tilsyn med elevernes standpunkt i bestemte fag, og om skolens samlede undervisnings-tilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, eller at dette tilsyn sker ved selvevaluering efter en evalueringsmodel godkendt af børne- og undervisningsministeren.

Ved siden af det lokale tilsyn fører Styrelsen for Undervisning og Kvalitet et statsligt tilsyn med fri- og privatskoler. Det statslige tilsyn omfatter om skolerne overholder stå mål med-kravet og uafhængighedskravet, kravet om frihed og folkestyre, og om skolen fastsætter slutmål for de fagområder, folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, udarbejder undervisningsplaner og fastsætter delmål for undervisningen i udvalgte fag på bestemte tidspunkter i undervisningsforløbet (delmål), om undervisningsproget er dansk mv.

5.6.

Anbringende kommune skal føre tilsyn med barnets forhold – herunder skolegang – under anbringelsen (servicelovens § 70 og § 148, Vejledning om støtte til børn og unge og deres familier)

Når et barn/ung er anbragt uden for hjemmet, skal den anbringende kommune føre et løbende personrettet tilsyn med hele barnet eller den unges situation. Formålet med tilsynet er at følge op på, om støtten fortsat opfylder barnet eller den unges behov, om anbringelsesstedet opfylder barnet eller den unges behov, og om barnet eller den unge trives og udvikler sig positivt.

Det personrettede tilsyn skal føres minimum to gange om året, og skal blandt andet bestå i en samtale med barnet eller den unge, der så vidt muligt gennemføres uden tilstedeværelse af plejeforældre eller medarbejdere på anbringelsesstedet.

Det fremgår af vejledningen om indsatser og særlig støtte til børn og deres familier, at det er vigtigt, at den indsats barnet får fokuserer på, hvordan barnet eller den unge kan få en 'god skolegang'. Det er vigtigt at det sikres, at barnet eller den unges skolefremmøde er stabilt, at han eller hun får lektiehjælp, og at der generelt gives støtte til barnet eller den unge, så han eller hun får en god skolegang både socialt og fagligt. Det er afgørende at undgå perioder, hvor barnet eller den unge ikke er indskrevet i undervisnings-tilbud eller af andre årsager ikke deltager i undervisning.

Ansvar for at følge op på barnets/den unges udbytte af undervisningen og faglige udvikling og trivsel ligger hos skolelederen.

5.7.

Love og regler I bør kende til om skolegang og undervisning under anbringelsen

Bekendtgørelse af lov om folkeskolen

§ 3 a. Børn, der har brug for støtte, og som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, skal tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til § 5, stk. 5. Hvis der er behov herfor, skal der gives personlig assistance, der kan hjælpe barnet til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen.

§ 5, Stk. 5. Der gives i fornødent omfang supplerende undervisning eller anden faglig støtte til elever, der har skiftet skole, eller som har været uden undervisning i længere tid. Der skal i fornødent omfang gives supplerende undervisning eller anden faglig støtte til elever, som af anden grund har behov for støtte. Skolens leder kan for en elev, der modtager supplerende undervisning eller anden faglig støtte efter 1. og 2. pkt., efter samråd med elevens forældre fravige undervisningstiden i § 14 b, stk. 2, 1. pkt., hvis det er til elevens bedste.

§ 18, stk. 2. Det påhviler skolelederen at sikre, at det undervisende personale, der er tilknyttet klassen, planlægger og tilrettelægger undervisningen, så alle elever udvikler sig fagligt og alsidigt, herunder socialt, og trives i skolens faglige og sociale fællesskaber.

§ 19, stk. 1. De nødvendige undervisningsmidler skal stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne. Dette gælder dog ikke instrumenter og udstyr, som anvendes ved undervisning i fritiden efter § 3, stk. 6, og som hjemtages af eleverne til eget brug.

§ 25a, stk. 3. I børnehaveklassen og på 1.-6. klassetrin kan holddannelsen i forbindelse med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner, som foretages på baggrund af en løbende evaluering af eleverne, tidligst ske efter skoleårets begyndelse og kun omfatte dele af det enkelte fags stofområder samt kun ske for kortere kurser.

Stk. 4. På 7.-10. klassetrin kan holddannelse i forbindelse med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner, som foretages på baggrund af en løbende evaluering, ikke fastlægges på forhånd for et helt skoleår.

Stk. 5. Eleverne skal i børnehaveklassen og på 1.-3. klassetrin undervises i deres klasse i den overvejende del af undervisningstiden i folkeskolens fag og obligatoriske emner. Eleverne på 4.-10. klassetrin skal i væsentligt omfang undervises i fag og emner med udgangspunkt i klassen. 1. og 2. pkt. omfatter ikke holddannelse af praktiske grunde.

§ 54 stk. 2. Bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed kan skolen anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne.

Bekendtgørelse af lov om social service

§ 148 stk. 1. Kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter denne lov, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om, jf. § 3, stk. 1. Tilsynet omfatter ikke det generelle driftsorienterede tilsyn, jf. § 148 a og lov om socialtilsyn.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter denne lov, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal løbende følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

§ 70. Kommunalbestyrelsen skal senest 3 måneder efter, at der er iværksat en foranstaltning over for barnet, den unge eller de vordende forældre, vurdere, om indsatsen skal ændres, og om handleplanen, jf. § 140, relevante dele af en helhedsorienteret plan, jf. § 140 a, eller et forbedringsforløb, jf. §§ 13 og 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, skal revideres. Kommunalbestyrelsen skal herefter med højst 6 måneders mellemrum foretage en sådan vurdering. Afgørelse om revision af handleplanen eller relevante dele af en helhedsorienteret plan træffes så vidt muligt med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år.

Stk. 2. Ved anbringelse uden for hjemmet skal vurderingen af indsatsen efter stk. 1 og af behovet for revision af handleplanen, relevante dele af en helhedsorienteret plan eller forbedringsforløbet ske på baggrund af det løbende tilsyn med barnet eller den unge, jf. § 148, stk. 1 og 3, og efter kontakt med forældremyndighedsindehaveren. Tilsynet efter § 148, stk. 1 og 3, skal omfatte mindst to årlige tilsynsbesøg på anbringelsesstedet, hvor kommunen taler med barnet eller den unge. Samtalen skal så vidt muligt finde sted uden tilstedeværelse af ansatte fra anbringelsesstedet. Vurderingen skal omfatte en stillingtagen til, hvorvidt andre forhold end de hidtil beskrevne, jf. § 140 eller § 13, stk. 1, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, er relevante, og i så fald skal disse indgå i en revideret handleplan, relevante dele af en helhedsorienteret plan eller et revideret forbedringsforløb.

6.

Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

(Folkeskolelovens § 3, stk. 2)

Alle børn og unge har ret til specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, hvis de har særlige behov, som ikke kan imødekommes i den almindelige undervisning.

Specialundervisning skal fortrinsvis gives som støtte i mindst 9 ugentlige timer i den almene klasse. Hvis pædagogisk psykologisk rådgivning i den stedlige kommune vurderer, at eleven selv med støtte i mindst 9 timer ugentligt ikke kan have udbytte af undervisningen og deltage i det sociale fællesskab i den almene klasse eller en specialklasse på skolen, kan kommunalbestyrelsen i stedlig kommune visitere eleven til specialundervisning på en anden skole. Børn og unge, som er anbragt på en døgninstitution eller et opholdssted, kan desuden henvises til en intern skole på anbringelsesstedet. Der kan for eksempel henvises til en intern skole, hvis det vurderes at være mest hensigtsmæssigt at undervise eleven i kortere eller længere periode på grund af elevens svære adfærdsvanskeligheder.

En henvisning til specialundervisning i et dagbehandlings-tilbud eller på et anbringelsessted forudsætter, at eleven af de sociale myndigheder af sociale grunde er henvist til dagbehandlingstilbuddet eller anbragt i et anbringelsessted.

6.1.

Skoleledelsen kan iværksætte specialpædagogisk støtte inden for distriktsskolens rammer *(Bekendtgørelse om specialundervisning § 4)*

Det er skoleledelsen, der har ansvaret for at vurdere, om skolen kan imødekomme elevens behov inden for rammerne af den almindelige undervisning.

Støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt i den almene klasse kan iværksættes af skoleledelsen uden inddragelse af pædagogisk psykologisk rådgivning. Støtte i den almindelige undervisning kan blandt andet gives som

undervisningsdifferentiering, holddannelse, tolærerordning og undervisningsassistenter. Personlig assistance til at klare praktiske vanskeligheder i forbindelse med undervisningen kan ligeledes iværksættes af skoleledelsen.

Derimod skal skoleledelsens beslutning om at henvise eleven til specialundervisning inden for skolens rammer i mindst 9 ugentlige undervisningstimer ske på grundlag af en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) foretaget af pædagogisk psykologisk rådgivning i den stedlige kommune. Du kan læse mere om dette i næste afsnit.

Henvisning til specialundervisning skal ske efter samråd med eleven og forældrene/ plejeforældrene/leder af anbringelsesstedet. Skolelederen kan som nævnt som udgangspunkt anse plejeforældre eller leder af anbringelsesstedet for at være bemyndiget til at handle på forældrenes vegne, jf. dog nærmere om inddragelse af den anbringende kommune i afsnit 5.3.

6.2.

Specialundervisning i mindst 9 undervisningstimer ugentligt kræver en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) *(Folkeskolelovens § 12, stk. 3)*

Før en specialpædagogisk indsats i mindst 9 undervisningstimer ugentligt kan iværksættes, skal den pågældende elev indstilles til en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV). Specialpædagogisk bistand kan ikke iværksættes på baggrund af en diagnose alene.

Den pædagogiske psykologiske vurdering har til formål at belyse elevens kompetencer med henblik på at yde skolen samt eleven og forældrene rådgivning om tilrettelæggelsen af og indholdet i en undervisning, der kan tilgodese elevens særlige behov og forudsætninger. Forældrene/plejeforældrene/anbringelsesstedet skal altid medvirke centralt i forløbet, dels fordi de kan bidrage med nødvendige oplysninger, dels fordi deres medvirken er afgørende for skolens muligheder for at tilgodese elevens særlige behov.

Ét element i vurderingen kan være gennemførelse af en analyse af elevens særlige behov på grundlag af de foreliggende oplysninger fra det undervisende personale, forældre og andre personer med betydning for elevens og klassens faglige og sociale funktion.

Et andet element i den pædagogiske psykologiske vurdering kan være en grundig og dybdegående undersøgelse af elevens individuelle faglige og sociale kompetencer og potentialer, hvilket forudsætter, at eleven selv deltager i undersøgelsen. Undersøgelsens omfang afhænger af elevens behov og den sammenhæng, som eleven befinder sig i.

Skolelederen på distriktsskolen kan indstille eleven til en PPV efter samråd med eleven, forældrene/plejeforældrene/leder af anbringelsesstedet, der har ansvar for eleven. Såfremt barnet eller den unge henvises til specialpædagogisk bistand på en intern skole på det anbringelsessted, hvor barnet eller den unge opholder sig, skal henvisningen ske i dialog med den anbringende kommune. Barnet eller den unges synspunkter skal gives passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed. Indstillingen skal beskrive årsagen til, at barnet eller den unges behov for specialpædagogisk bistand ønskes vurderet. Derudover skal indstillingen beskrive, hvilken støtte eleven allerede har modtaget.

En PPV kan bygge på oplysninger fra det undervisende personale, forældre, plejeforældre eller medarbejdere på anbringelsessteder med flere, som har betydning for elevens og/eller klassens faglige og sociale funktion. Den kan også bygge på en undersøgelse af elevens individuelle faglige og sociale kompetencer og potentialer. Sidstnævnte vil typisk foregå som faglige og psykologiske tests og forudsætter at eleven selv deltager.

På baggrund af PPV'en rådgiver pædagogisk-psykologisk rådgivning skolen og den stedlige kommune om, hvordan elevens behov for støtte kan imødekommes, og det besluttes, om der skal igangsættes specialpædagogisk bistand. Hvis der er tale om et tilbud på distriktsskolen træffes beslutningen af skoleledelsen, og hvis der er tale om et tilbud på en anden skole træffes beslutningen af kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune.

6.3.

Forældre/plejeforældre/leder af anbringelsessteder kan anmode skolens ledelse om en pædagogisk psykologisk vurdering (Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og § 2, stk. 2 og § 3, stk. 3, Vejledning om folkeskolens specialundervisning)

Forældre/Plejeforældrene/leder på anbringelsesstedet og det anbragte barn/ung selv kan også anmode skolens leder om en pædagogisk psykologisk vurdering, hvis de mener, at der er behov for specialpædagogisk bistand.

Hvis der er uenighed mellem for eksempel plejeforældre og forældre, og forældrene modsætter sig, at der foretages en pædagogisk psykologisk vurdering, kan der kun afgives indstilling herom, hvis skolens leder anser det for absolut påkrævet, at der foretages en vurdering af elevens behov for specialpædagogisk bistand.

Hvis forældrene/plejeforældre ønsker, at der skal iværksættes støtte i mere end 9 timer eller ske henvisning til specialklasse og i den forbindelse anmoder om en pædagogisk-psykologisk vurdering med henblik på, at der iværksættes specialpædagogisk bistand, skal en sådan foretages. Pædagogisk-psykologisk rådgivning kan tilpasse vurderingens omfang og indhold til den konkrete elev inden for rammerne af *bekendtgørelse om specialundervisning*.

Kan der ikke opnås enighed med forældrene om den pædagogisk-psykologiske vurdering, skal der i vurderingen redegøres herfor samt for, hvorvidt den foreslåede specialpædagogiske bistand vurderes at være absolut påkrævet.

Der henvises endvidere til Vejledning om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven) punkt 460, i forhold til hvilke forhold forældremyndighedsindehaveren selv kan beslutte, og hvilke forhold kommunen træffer afgørelse om. Det reguleres af, hvad der er nødvendigt af hensyn til formålet med anbringelsen. De afgørelser, som kommunen kan træffe vedrørende barnets eller den unges forhold under opholdet uden for hjemmet, skal angå forhold, som det under hensyn til formålet med anbringelsen må anses for nødvendigt at træffe bestemmelse om.

6.4.

Inddragelse af VISO (Bekendtgørelse om specialundervisning § 19)

I forbindelse med den pædagogisk-psykologiske vurdering skal pædagogisk-psykologisk rådgivning tage stilling til, om der er behov for at indhente specialrådgivning eller bistand til udredningen fra den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO).

Hvis pædagogisk-psykologisk rådgivning vurderer, at det er relevant at inddrage den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) træffes beslutningen efter samråd med forældrene.

6.5.

Mindst én gang om året skal skoleledelsen på distriktsskolen beslutte, om specialpædagogisk støtte skal fortsætte (Bekendtgørelse om specialundervisning § 7)

Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand er altid midlertidigt, og der skal løbende tages stilling til elevens behov for specialundervisning. Skolelederen på den skole, hvor eleven er indskrevet, skal følge udviklingen hos elever, der modtager specialpædagogisk støtte. Det kan blandt andet ske gennem drøftelser med de pågældende lærere og pædagogiske personale, med plejeforældre/personale på anbringelsessteder, de biologiske forældre og eleven selv. Mindst én gang om året skal skolelederen på baggrund af en PPV tage stilling til, om den specialpædagogiske indsats skal fortsætte, ændres eller ophøre. Den endelige beslutning skal træffes i samråd med eleven, de biologiske forældre/plejeforældre/leder på anbringelsesstedet.

6.6.

Hvis et barn eller en ung er anbragt på en døgninstitution eller opholdssted, skal den anbringende kommune inddrages i en faglig dialog om henvisning til specialundervisningstilbud (Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 7)

På baggrund af en pædagogisk psykologisk vurdering kan kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune træffe beslutning om at henvise barnet eller den unge til en specialklasse på en anden skole end distriktsskolen eller til en specialskole. Kommunalbestyrelsen kan også vælge at henvise eleven til en specialklasse eller specialskole i en anden kommune.

I tilfælde hvor et barn eller en ung er anbragt på en døgninstitution eller et specialpædagogisk opholdssted, skal den stedlige kommune inddrage den anbringende kommune med henblik på, at der etableres en faglig dialog om elevens undervisningstilbud i folkeskolen. Dette skal ske før der træffes endelig beslutning om at henvise eleven til specialpædagogisk bistand.

6.7.

Love og regler I bør kende til om specialundervisning

Bekendtgørelse af lov om folkeskolen

§ 3, Stk. 2. Børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser og specialskoler. Der gives desuden specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis undervisning i den almene klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, jf. § 16, stk. 4.

§ 12, Stk. 2. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

§ 2. Hvis det antages, at en elev har behov for specialpædagogisk bistand, jf. folkeskolelovens § 3, stk. 2, skal eleven indstilles til en pædagogisk-psykologisk vurdering. Indstilling afgives af skolens leder til pædagogisk-psykologisk rådgivning, eventuelt på initiativ af den kommunale sundhedstjeneste, hvis denne har kendskab til psykiske, fysiske, sproglige eller sensoriske funktionsvanskeligheder hos eleven, som giver grund til at antage, at eleven har behov for specialpædagogisk bistand.

§ 4. Beslutning om at henvise en elev til specialpædagogisk bistand inden for skolens rammer træffes af skolens leder. Foreligger der ikke tilslutning fra forældrene, kan der kun ske henvisning til specialpædagogisk bistand, såfremt skolens leder finder, at bistanden er absolut påkrævet af hensyn til elevens udvikling. Der skal lægges betydelig vægt på forældrenes ønsker med hensyn til den nærmere tilrettelæggelse af den specialpædagogiske bistand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at henvise en elev til specialpædagogisk bistand i en anden skole i kommunen end distriktsskolen. Kommunalbestyrelsen kan efter overenskomst med en anden kommunalbestyrelse også henvise en elev til specialklasse eller specialskole i den anden kommune, jf. folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 1. Forældrenes og elevens ønske med hensyn til den skolemæssige placering skal så vidt muligt følges.

Stk. 3. Forældrene skal orienteres skriftligt om alle indstillinger, rapporter og beslutninger om iværksættelse af specialpædagogisk bistand efter stk. 1-2.

§ 7. Skolens leder følger udviklingen hos elever, der modtager specialpædagogisk bistand. Der skal mindst én gang om året tages stilling til, om den specialpædagogiske bistand til den pågældende elev skal fortsætte, ændres eller ophøre.

Stk. 3. Beslutningerne efter stk. 1 og 2 træffes på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

§ 8. Den specialpædagogiske bistand gives fortrinsvis som støtte i den almene klasse.

Stk. 2. Ved vurderingen af, om eleven skal have støtte i den almene klasse, jf. stk. 1, skal der lægges vægt på, om eleven kan have udbytte af undervisningen og kan deltage aktivt i det sociale fællesskab i den almene klasse.

Stk. 3. Henvisning til specialklasse eller specialskole forudsætter, at det vil være mest hensigtsmæssigt at undervise eleven i kortere eller længere tid i specialklasse eller specialskole.

§ 15, stk. 2. Forældrene kan anmode skolens leder om en pædagogisk-psykologisk vurdering af deres barn, hvis de finder, at der er behov herfor. Hvis skolens leder afslår forældrenes anmodning, skal afslaget meddeles skriftligt.

Vejledning om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk støtte

Pkt. 12. Forældrene og eleven kan også selv anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering i de tilfælde, hvor de finder, at der bør iværksettes specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, jf. folkeskolelovens § 3, stk. 2, og bekendtgørelsens § 2, stk. 2. Forældrene kan rette henvendelse herom til skolelederen, den kommunale skoleforvaltning eller til pædagogisk-psykologisk rådgivning. Hvis forældrene ønsker, at der skal iværksettes støtte i mere end 9 timer eller ske henvisning til specialklasse og i den forbindelse anmoder om en pædagogisk-psykologisk vurdering med henblik på, at der iværksettes specialpædagogisk bistand, skal en sådan foretages. Vurderingens omfang og indhold kan inden for rammerne i bekendtgørelsens § 3 tilpasses den konkrete elev.

Pkt. 31. Henvisning til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand sker på baggrund af en vurdering af elevens behov for specialundervisning og særlig støtte. Efter de gældende regler kan specialundervisning ikke tildeles alene på baggrund af en diagnose. Det fremgår af folkeskolelovens § 12, stk. 2, 1. pkt., at henvisning til specialundervisning sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene.

Den pædagogisk-psykologiske vurdering kan efter samråd med forældrene suppleres med udtalelser fra andre sagkyndige, herunder lægeerklæringer fra børnepsykiatere m.v., jf. § 3, stk. 1, i bekendtgørelsen.

Bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder

§ 8. Hvis eleven skal henvises til et undervisningstilbud i folkeskolen, herunder til et undervisningstilbud i en specialklasse eller en specialskole, skal kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen inddrage den anbringende kommune med henblik på, at der etableres en faglig dialog om elevens undervisningstilbud i folkeskolen. Det er kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen, der træffer beslutning om elevens undervisningstilbud i folkeskolen.

7.

Undervisning på interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder

Børn og unge, der anbringes uden for hjemmet i et socialpædagogisk opholdssted eller på en døgninstitution, kan (hvis forudsætningerne i lovgivningen herom er opfyldt) modtage undervisning på en intern skole på institutionen. Det forudsætter, at der er indgået en undervisningsoverenskomst mellem den stedlige kommune og det pågældende opholdssted eller døgninstitution, og at det vil være mest hensigtsmæssigt at undervise eleven i kortere eller længere tid på anbringelsesstedet, for eksempel på grund af elevens svære adfærdsvanskeligheder.

Henvielse til specialundervisning i en intern skole skal træffes på grundlag af en pædagogisk psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og forældrene, og i dialog med den anbringende kommune.

Kun børn og unge, som er anbragt på en institution med døgnophold, kan henvises til undervisning i en intern skole på et anbringelsessted. Der er også mulighed for, at beliggenhedskommunen kan henvise barnet til en intern skole i et andet anbringelsessted end det anbringelsessted, hvor barnet er anbragt.

Alle anbragte børn og unge (dvs. uanset anbringelsesform) kan i lighed med alle andre børn og unge henvises til et dagbehandlingstilbud med intern skole af de sociale myndigheder og skoleforvaltningen, såfremt forudsætningerne i lovgivningen er opfyldt (se afsnit 7.1).

7.1.

Kun anbragte børn og unge med meget store vanskeligheder må undervises i intern skole (*Folkeskoleloven og Bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 12*)

Anbragte børn og unge bør så vidt muligt gå i folkeskolen, og derfor skal undervisning på en intern skole være så kortvarig som mulig. I forberedelsen af anbringelsen skal

den anbringende kommune derfor tilstræbe at finde et anbringelsessted i en kommune med et undervisningstilbud i folkeskolens specialklasser og specialskoler, som kan imødekomme barnet eller den unges behov.

Den stedlige kommune kan træffe beslutning om, at elever med behov for et lille undervisningsmiljø, for eksempel elever, der af adfærdsmæssige eller psykosociale grunde ikke kan være sammen med andre elever, kan henvises til specialpædagogisk bistand i en intern skole på det opholdssted eller døgninstitution, som eleven af de sociale myndigheder er anbragt på. Det kan ske på betingelse af, at eleven tilbydes folkeskolens fulde fagrække, og at timeplanen opfylder de fastsatte krav til undervisningstidens samlede varighed.

Hvis barnet eller den unge, som for eksempel er anbragt i familiepleje, har behov for behandling i et dagbehandlingstilbud, og de sociale myndigheder har truffet afgørelse herom, kan skolemyndighederne henvise barnet til undervisning i en intern skole i dagbehandlingstilbuddet. Det forudsætter, at der er indgået en overenskomst om undervisningen, og barnet efter en pædagogisk psykologisk vurdering har behov for specialundervisning. I de tilfælde gælder også, at barnet eller den unge skal henvises til dagbehandlingstilbud med intern skole af for eksempel adfærdsmæssige og psykosociale grunde.

Hvis barnet eller den unge henvises til undervisning på en intern skole, er det altid midlertidigt. Det skal mindst én gang om året besluttes, om barnet eller den unge skal overføres til et undervisningstilbud i folkeskolen eller fortsætte på den interne skole. Den stedlige kommunes pædagogiske psykologiske rådgivning er forpligtet til at følge udviklingen hos elever på interne skoler og rådgive kommunen om muligheden for et mindre indgribende undervisningstilbud. Mindst én gang om året skal den stedlige kommune derfor efter dialog med den anbringende kommune og anbringelsesstedet tage stilling til, om den specialpædagogiske bistand til barnet eller den unge i den interne skole skal fortsættes, ændres eller ophøre.

7.2.

Stedlig kommune skal begrunde henvisning til intern skole (*Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 6*)

Den stedlige kommune er forpligtet til at underrette den anbringende kommune, hvis den ønsker at henvise et anbragt barn eller ung, som er anbragt på døgninstitution eller opholdssted, til undervisning i en intern skole. Underretningen skal begrunde, hvorfor barnet eller den unge ikke kan henvises til et undervisningstilbud i folkeskolen, herunder specialklasse eller specialskole. Begrundelsen skal hvile på en PPV.

Hvis kommunerne ikke kan nå til enighed om at henvise barnet eller den unge til en intern skole, skal den stedlige kommune henvise til et undervisningstilbud i folkeskolen, herunder en specialklasse eller en specialskole.

7.3.

Stedlig kommune skal indgå overenskomst med anbringelsesstedet (*Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 15*)

Anbragte børn og unge kan kun henvises til undervisning i en intern skole, hvis den stedlige kommune og anbringelsesstedet på forhånd har indgået en overenskomst om undervisningens omfang, indhold og tilrettelæggelse.

Der kan kun indgås overenskomst med anbringelsessteder, hvis den interne skole er normeret til 10 elever ved skoleårets begyndelse og hvis det forventede gennemsnitlige elevtal for hele skoleåret er mindst 10 elever. Ellers kan den interne skole ikke oprettes.

Det er også en betingelse, at den interne skole tilbyder folkeskolens fulde fagrække, og at timeplanen opfylder de krav til undervisningens samlede varighed i et skoleår, som er fastsat i folkeskoleloven.

Der gælder samme krav til indgåelse af overenskomst og mindstekrav til størrelse af den interne skole, hvis et barn skal henvises til en intern skole i et dagbehandlingstilbud.

OVERENSKOMSTEN MELLEM STEDLIG KOMMUNE OG ANBRINGELSESTED SKAL MINDST OMFATTE DISSE ELEMENTER:

1. Time- og læseplaner.
2. Personalets kvalifikationer. Det skal fremgå, hvilke kvalifikationer personalet har for at varetage den specialpædagogiske bistand i dagbehandlingstilbuddet eller på anbringelsesstedet.
3. Tilsynsfunktionen og dens indhold.
4. Den pædagogisk-psykologiske betjening.
5. Budget for undervisningen og aflæggelse af regnskab.
6. Registrering og indberetning til kommunal bestyrelsen af magtanvendelse over for elever.
7. Pligt til at tilvejebringe enhver oplysning om den interne skole til Børne- og Undervisningsministeriet, som ministeriet måtte skønne nødvendig til opfølgning på skolens resultater og forhold i øvrigt.
8. Opsigelsesvarsel for overenskomsten.
9. Procedure for og dokumentation af elevers fritagelse for et eller flere fag, jf. § 5, herunder procedure for inddragelse af beliggenhedskommunen.

7.4.

Undervisningen skal varetages af uddannede lærere eller personer med tilsvarende kvalifikationer (Bekendtgørelse om specialundervisning i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder § 18, Folkeskolelovens § 28 og 30b med flere)

Specialpædagogisk bistand i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder skal varetages af personale med de fornødne pædagogiske og faglige forudsætninger for opgaven.

For at varetage organiseringen og tilrettelæggelsen af undervisningen på en intern skole, skal man have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen eller anden læreruddannelse, der er godkendt af børne- og undervisningsministeren. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen kan godkende, at lærere, som ikke har gennemført den danske uddannelse til lærer i folkeskolen og ikke har fået godkendt en tilsvarende uddannelse, jf. § 28, stk. 1, varetager undervisning i børnehaveklassen, jf. § 29 a, og i 1.-10. klasse, jf. § 28, stk. 1. Kravet om læreruddannelse skal styrke fagligheden i de interne skoler, gøre eleverne mere uddannelsesparate og give dem forudsætninger for at kunne tage en ungdomsuddannelse.

7.5.

Love og regler I bør kende til om interne skoler

Bekendtgørelse af lov om folkeskolen

§ 14 b. Undervisningstiden tilrettelægges således, at den i et skoleår har en samlet varighed af

- 1) mindst 1.110 timer i børnehaveklassen og på 1.-3. klassetrin,
- 2) mindst 1.320 timer på 4.-6. klassetrin og
- 3) 1.400 timer på 7.-9. klassetrin.

Stk. 2. Undervisningstidens samlede varighed må ikke overstige 1.400 timer i et skoleår. Undervisningstiden kan dog overstige 1.400 timer for elever, der vælger mere end et valgfag, jf. § 9, stk. 7.

Stk. 3. Undervisningstimerne i stk. 1 og 2 opgøres i klokketimer. Pauser indgår i den samlede undervisningstid.

Stk. 4. For bestemte skoler kan børne- og undervisningsministeren på baggrund af en pædagogisk begrundet ansøgning godkende, at undervisningstiden overstiger 1.400 timer.

§ 20, stk. 5. Specialundervisning kan indrettes i dagbehandlingstilbud eller i et efter lov om social service oprettet eller godkendt anbringelsessted, jf. § 22. Specialundervisning af den i stk. 3 nævnte karakter kan endvidere indrettes i kostskoleform.

Bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder

§ 7, stk. 1. Ønsker kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen at henvise eleven til specialpædagogisk bistand i anbringelsesstedet, skal kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune have underretning herom. Underretningen skal indeholde en redegørelse for, hvorfor eleven ikke kan henvises til et undervisningstilbud i folkeskolen. Hvis der ikke kan opnås enighed mellem kommunalbestyrelserne om at henvise eleven til specialpædagogisk bistand i anbringelsesstedet, skal eleven henvises til et undervisningstilbud i folkeskolen, herunder til et undervisningstilbud i en specialklasse eller en specialskole.

§ 9. Kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen følger udviklingen hos elever, der modtager specialpædagogisk bistand i et anbringelsessted.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen tager efter forhandling med den anbringende kommune og anbringelsesstedet mindst én gang om året stilling til, om den specialpædagogiske bistand til den pågældende elev i anbringelsesstedet skal fortsætte eller ændres, eller om eleven skal henvises til et undervisningstilbud i folkeskolen, herunder til et undervisningstilbud i en specialklasse eller en specialskole.

Stk. 3. Beslutningen efter stk. 2 træffes på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder § 11 og § 12

§ 11. En intern skole i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder skal være normeret til mindst 10 elever ved skoleårets begyndelse, før den interne skole kan oprettes, jf. dog §§ 13 og 14.

Stk. 2. Ved fastsættelse af normeringen som nævnt i stk. 1 må det forventede gennemsnitlige elevtal for hele skoleåret ikke være under 10.

§ 12. Kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen kan træffe beslutning om, at elever med behov for et lille undervisningsmiljø, herunder elever, der af adfærdsmæssige eller psykosociale grunde ikke kan være sammen med andre elever, kan henvises til specialpædagogisk bistand i det dagbehandlingstilbud eller anbringelsessted, som eleven af de sociale myndigheder er henvist til eller anbragt i.

Stk. 2. Henvisning af en elev til et lille undervisningsmiljø efter stk. 1 er betinget af, at

- 1) der tilbydes eleven folkeskolens fulde fagrække, jf. folkeskolelovens § 5, stk. 1-4, § 19 c, stk. 2, og § 19 d, stk. 2 og 4, og
- 2) timeplanen skal opfylde de i folkeskolelovens § 14 b, stk. 1, fastsatte krav til undervisningstidens samlede varighed og må ikke overstige det i folkeskolelovens § 14 b, stk. 2, 1. pkt., fastsatte loft over den højeste undervisningstid på 1.400 timer i et skoleår.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning efter stk. 1 kan højst træffes for et år ad gangen med mulighed for forlængelse.

Stk. 4. Hvis eleven er henvist til dagbehandlingstilbuddet eller anbragt i anbringelsesstedet af en anden kommune, følges procedurereglerne i kapitel 3.

Bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder § 18

§ 18. Specialpædagogisk bistand i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder varetages af personale med de fornødne pædagogiske og faglige forudsætninger for opgaven.

Stk. 2. For at varetage organiseringen og tilrettelæggelsen af den specialpædagogiske bistand i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder skal den pågældende have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen eller en uddannelse, der af Styrelsen for International Uddannelse er godkendt til at varetage undervisning i 1.-10. klasse, jf. § 28 a i folkeskoleloven.

Tilsyn med specialundervisning til børn og unge på interne skoler

Her kan du læse om god tilsynspraksis på interne skoler på anbringelsessteder og dagbehandlingstilbud.

<https://uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/folke/pdf15/dec/151218-tilsynspraksis.pdf>

8.

Frit skolevalg

(Folkeskolelovens § 36)

Forældre / plejeforældre / leder af anbringelsessted kan benytte det frie skolevalg under forudsætning af, at der er plads på den ønskede skole (se afsnit 5.3 om hvem skolen skal henvende sig til angående beslutninger om barnet eller den unges skolegang og hvornår den anbringende kommune bør inddrages). Det gælder også, når barnet eller den unge er henvist til specialundervisning.

Hvis forældre/plejeforældre/leder af anbringelsesstedet ikke ønsker at benytte det specialundervisningstilbud, som den stedlige kommune har henvist barnet til, er der mulighed for at vælge et specialundervisningstilbud i den stedlige kommune eller i en anden kommune, som svarer til det tilbud, som den stedlige kommune har henvist til.

Forældre/plejeforældre/leder af anbringelsesstedet vil kunne vælge et specialundervisningstilbud, som er mindre vidtgående end det tilbud, som den stedlige kommune har henvist til, men kan ikke vælge et tilbud, som er mere vidtgående. Det er en forudsætning, at der er plads på den ønskede skole, og at den ønskede skole har et tilbud, som er relevant for den pågældende elev.

8.1.

Anbringelsesstedet skal selv sørge for befordring

Hvis forældrene/plejeforældrene/ leder af anbringelsesstedet vælger at benytte det frie skolevalg, skal de sørge for befordring ud over den befordring, som kommunalbestyrelsen vil være forpligtet til at afholde, hvis eleven gik på sin distriktsskole. I praksis betyder det, at anbringelsesstedet skal betale for transport ud over det kilometerantal, der er til det undervisningstilbud, som den stedlige

kommune har henvist barnet eller den unge til. Anbringelsesstedet kan søge den anbringende kommune om at få udgiften dækket.

8.2.

Love og regler I bør kende til om frit skolevalg

Bekendtgørelse af lov om folkeskolen

§ 26, stk. 7. Bestemmelsen i stk. 2 gælder ikke for elever, som optages i en anden skole, jf. § 36, stk. 3. I disse tilfælde skal kommunalbestyrelsen i stedet afholde udgifter til befordring svarende til udgifterne til den befordring, som kommunalbestyrelsen ville være forpligtet til at afholde efter stk. 2, hvis eleven benyttede det tilbud, som eleven er visiteret til, eller hvis eleven gik på sin distriktsskole.

§ 36, stk. 3. Forældre har krav på, at deres barn optages i en folkeskole efter eget valg i bopælskommunen eller i en anden kommune, under forudsætning af, at det kan ske inden for de rammer, kommunalbestyrelsen i skolekommunen har fastsat i henhold til § 40, stk. 2. Det samme gælder, hvis forældrene ønsker, at barnet skifter skole under skoleforløbet, herunder til distriktsskolen. Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde træffe beslutning om suspension af det frie skolevalg efter 1. og 2. pkt., jf. § 40, stk. 2, nr. 4. Hvis det ikke er muligt at imødekomme alle ønsker om optagelse i en anden skole end distriktsskolen, sker optagelse efter retningslinjer fastsat af kommunalbestyrelsen i skolekommunen for, hvilke børn der skal optages først.

9.

Økonomi i forbindelse med anbragte børn og unges skolegang

(Folkeskolelovens § 49 og Bekendtgørelse nr. 1000 af 15.09.2014 om hvilken kommune udgiften til folkeskolens undervisning m.v. endeligt påhviler)

Når et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet, får det i praksis folkeregisteradresse i den kommune, hvor anbringelsesstedet er.

Den stedlige kommune (skolekommunen) kan kræve betaling fra den anbringende kommune for udgifterne til undervisning m.v. af børn og unge, der ved offentlig myndigheds medvirken er anbragt i en institution eller i pleje i kommunen, og for hvilken den anden kommune har den generelle betalingsforpligtelse, jf. § 9 a, stk. 4, 1.-3. pkt., og § 9 c, stk. 2, 4-6 og 12, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det betyder, at den anbringende kommune afholder alle udgifter i forbindelse med et anbragt barn eller unges skolegang. Udgifter kan blandt andet omfatte udgifter til specialundervisning, undervisning i fritiden, befordring og skolefritidsordning.

9.1.

Love og regler I bør kende til vedr. udgifter til anbragte børn og unges skolegang

Bekendtgørelse om hvilken kommune udgiften til skolens undervisning m.v. endeligt påhviler

§ 7. Skolekommunen kan kræve betaling fra en anden kommune for udgifterne til undervisning m.v. af et barn, der ved offentlig myndigheds medvirken er anbragt

i en institution eller i pleje i kommunen, og for hvilken den anden kommune har den generelle betalingsforpligtelse, jf. § 9 a, stk. 4, 1.-3. pkt., og § 9 c, stk. 2, 4-6 og 12, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. Krav på betaling efter stk. 1 omfatter alle udgifter i forbindelse med barnets undervisning, herunder eventuelle udgifter til undervisning i fritiden, til befordring og til ophold i en skolefritidsordning.

Vejledning nr. 9142 af 26/02/2019 – Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven), punkt 455

Udgangspunktet er, at det er den kommune, hvor barnet er tilmeldt folkeregistret, der skal dække udgifterne til skolegangen. Hvis folkeregisterkommunen beder den anbringende kommune om at dække udgifterne til skolegangen, er den anbringende kommune forpligtet til at dække udgifterne. Det gælder, selv om det er den stedlige kommune, som beslutter, hvilket undervisnings-tilbud barnet eller den unge skal have. Den anbringende kommune har således pligt til at refundere de udgifter, som den stedlige kommune har i forbindelse med undervisningen af barnet eller den unge. Dette gælder også udgifter til for eksempel støttepædagog i undervisningen.

Du står med en del af en samlet pakke

Dette vidensnotat indgår i en pakke, der indeholder en række forskellige produkter, der på hver sin måde præsenterer og lægger op til videre arbejde med vidensnotatets pointer om at styrke anbragte børn og unges faglige progression, trivsel og deltagelsesmuligheder.

Vidensnotat

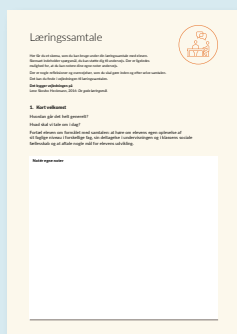
Lovgivningsguide

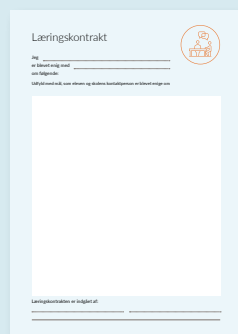
Model

Vejledning

Skema til lærings samtale

Skema til Læringskontrakt

Præsentationer til forvaltning og skole

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET